

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Wijzigingsbesluit RMRG2011 en RRM2009 voor de introductie van een Educatieve Maatregel Drugs in het verkeer (EMD) en een Lichte Educatieve Maatregel Gedrag in het verkeer (LEMG) met aanpassing van de instroomcriteria van de huidige Educatieve maatregel gedrag in het verkeer (EMG)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen. Uitgebreide informatie vind je op www.naarhetiak.nl.

1. Wat is de aanleiding?

De risico's voor de verkeersveiligheid nemen toe zoals blijkt uit de stijging van het aantal overtredingen voor rijgevaarlijk gedrag en het rijden onder invloed van drugs. Het Centraal Bureau Rijvaardigheidsbewijzen (CBR) heeft hiervoor op dit moment als handhavinginstrumenten:

- een vorderingenonderzoek naar verslaving/misbruik (in geval van drugs) en
- een Educatieve Maatregel Gedrag in het verkeer (EMG).

Momenteel worden drugsgebruikers in het verkeer nog standaard doorgestuurd naar het vorderingenonderzoek, dat meestal tijdrovend, duur en niet effectief is.

Uit onderzoek door CBR en WODC (Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum) blijkt dat dit niet effectief is voor verbetering van de verkeersveiligheid. Dit moet worden verbeterd. Het CBR is met het ministerie van IenW in gesprek gegaan om twee nieuwe maatregelen voor bestuurlijke handhaving toe te voegen. Ze zijn bedoeld om bestuurders te behoeden voor herhaling van de overtreding door middel van educatie. Het betreft een laagdrempeligere maatregel voor gedrag, gefocust op snelheidsovertredingen, en daarnaast een gericht op drugsgebruik. Daarnaast wordt de EMG verbeterd, onder andere door meer overtredingen toe te voegen die leiden tot een EMG.

Om beter en eerder in te kunnen grijpen op snelheid is tenslotte ook een lichtere vorm van de EMG nodig, de lichte EMG (LEMG).

2. Wie zijn betrokken?

- Chauffeurs die door de politie worden staande gehouden vanwege gevaarlijk rijgedrag of vanwege drugsgebruik achter het stuur;
- De politie, die de maatregelen moet opleggen als ze betreffende overtredingen vaststellen;
- Het CBR dat de maatregelen uitvoert en verder afhandelt;
- Cursusleiders die de cursussen moeten geven en hiervoor eerst een examen moeten doen bij het IBKI;
- het IBKI dat de cursusleiders van beide cursussen examineert en certificeert en hiervan een register bijhoudt.

3. Wat is het probleem?

EMD

Drugsgebruik is een groot gevaar voor de verkeersveiligheid. Sinds juli 2017 zijn er strengere limieten, en kreeg de politie de beschikking over een speekseltest en een psychomotorische test. Als gevolg van deze ontwikkelingen en toenemend drugsgebruik is het aantal staandhoudingen vanwege rijden onder invloed van drugs sterk toegenomen.

Momenteel wordt een burger die onder invloed heeft gereden van drugs doorgestuurd naar het psychiatrisch onderzoek om vast te stellen of iemand verslaafd is. Uit een analyse van de uitkomsten van deze onderzoeken blijkt echter dat een grote groep bestuurders geen misbruik maakt van drogerende stoffen. Voor hen levert een onderzoek dus niets op. Echter, door enkel een onderzoek op te leggen wordt ook de kans gemist om het gedrag te beïnvloeden en daarmee recidive te voorkomen

EMG

De educatieve maatregel gedrag kan momenteel NIET opgelegd worden voor:

- meer dan 60 km/u te hard rijden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- meer dan 60 km/u te hard rijden met bromfiets en/of (land)bouwvoertuig, zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- meer dan 60 km/u te hard rijden bij bijwegwerkzaamheden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom.

Deze overtredingen worden gezien als gevaarlijk voor de verkeersveiligheid.

LEMG

Voor een aantal andere 'lichtere' overtredingen wordt momenteel GEEN educatieve maatregel opgelegd:

- tussen 50 en 60 km/u te hard rijden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- tussen 30 en 60 km/u te hard rijden, met bromfiets of (land)bouwvoertuig, zowel binnen als buiten de bebouwde kom;
- tussen 30 en 60 km/u te hard rijden, bij wegwerkzaamheden.

Deze overtredingen worden ook gezien als gevaarlijk voor de verkeersveiligheid.

4. Wat is het doel?

Het beleidsdoel is een betere opzet van de bestuursrechtelijke handhaving van het rijbewijs door het CBR, om daarmee de kans op herhaling te verkleinen. Dit door het aanbieden van een verplichte en zelf te betalen nieuwe gedragscursus die aansluit op het getoonde gedrag of het druggebruik.

Het doel van de nieuw te ontwikkelen cursussen is het voorkomen van herhaling van cursisten die een maatregel opgelegd hebben gekregen. De verwachting is dat door het volgen van een EMG, EMD, of LEMG de cursisten zicht krijgen op hun eigen gedrag en dit vervolgens kunnen aanpassen.

Een EMG en LEMG moeten kunnen worden opgelegd bij bovengenoemde overtredingen. Een EMD moet worden opgelegd als er sprake is van drugsgebruik achter het stuur. In sommige gevallen, bijvoorbeeld als er ook sprake is van alcoholmisbruik of als een bestuurder herhaaldelijk onder invloed van drugs wordt staandegehouden, moet deze groep toch naar het vorderingenonderzoek zoals dat nu bestaat.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Het is de overheid die regels stelt voor burgers, bedrijven en mede-overheden om een verkeersveilig mobiliteitssysteem in te richten. Het belang van de verkeersveiligheid en het bereiken van een beperktere recidive van bestuurders rechtvaardigen deze wijzigingen.

Overtreders die meer dan 50 of 60 kilometer te hard rijden weten per definitie dat dit gevaarlijk is. Daar is het belangrijk om gedragsverandering te kunnen realiseren door middel van betreffende maatregelen.

Met name voor drugsgebruik wordt daarnaast onder andere een voorlichtingscampagne gehouden voor verschillende typen drugs achter het stuur. Niet iedereen blijkt voldoende op de hoogte over het effect en de duur van drugsgebruik op de rijvaardigheid.

6. Wat is het beste instrument?

- Voor drugs ontbreekt een verplichte en zelf te betalen gedragsinterventie om recidive te voorkomen. Een cursus helpt om een rijbewijs houder die met drugs op achter het stuur zit te leren dat dit gevaarlijk is voor de verkeersveiligheid.
- Voor snelheid kan momenteel in sommige gevallen, bijvoorbeeld als er 50 kilometer per uur te hard wordt gereden buiten de bebouwde kom, geen gedragsmaatregel opgelegd worden terwijl dit wel effectief zou kunnen zijn. Omdat de huidige EMG voor deze groep een te zwaar middel is wordt een nieuw instrument ontwikkeld, de LEMG. Dit is een laagdrempelige(re) en goedkopere manier om het gedrag van deze groep snelheidsovertreders te veranderen.
- Aan het EMG worden een aantal stevige overtredingen toegevoegd. Deze overtredingen zijn dusdanig zwaar dat een interventie op gedrag noodzakelijk is.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

Bestuurders die drugs hebben gebruikt achter het stuur en voor de eerste keer door de politie worden gemeld bij het CBR (en er geen verzwarende omstandigheden zijn) zullen nu een gedragscursus moeten volgen in plaats van een vorderingenonderzoek naar verslaving/misbruik. Het CBR moet deze groepen een maatregel aanbieden (EMD, LEMG of EMG). Als deze maatregel niet wordt betaald of gevolgd wordt het rijbewijs van de bestuurder ongeldig gemaakt.

Met de introductie van een LEMG wordt voor de groep zoals hierboven beschreven tevens een lichtere en goedkopere gedragsinterventie aangeboden dan de huidige EMG.

De kosten voor de verplicht te volgen en volledig zelf te betalen EMD na drugsgebruik achter het stuur zullen naar verwachting in 2023 € 1099,- bedragen.

Voor rijgevaarlijk gedrag wordt de instroom uitgebreid met overtredingen buiten de bebouwde kom voor de bestaande EMG. Hiermee wordt een verschil gemaakt tussen lichtere en zwaardere gevallen. De kosten voor de EMG worden in 2023 € 1285,-

Voor de lichtere gevallen wordt een verplichte en zelf te betalen goedkopere en kortere interventie aangeboden van € 843,- naast de bestaande zwaardere cursus voor zwaardere overtreders .